

בנקאות במשק בית

בחברה הערבית

דין בוועדת הכללה

מרץ 2022

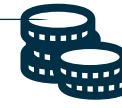
יאיר אבידן

מאפיינים ואתגרים בחברה הערבית

מרקעין

העדר רישום מסודר | מאפייני מגורים
משפחתיים

מאפיינים פיננסיים

פעילות נרחבת במצוון

מאפיינים חברתיים

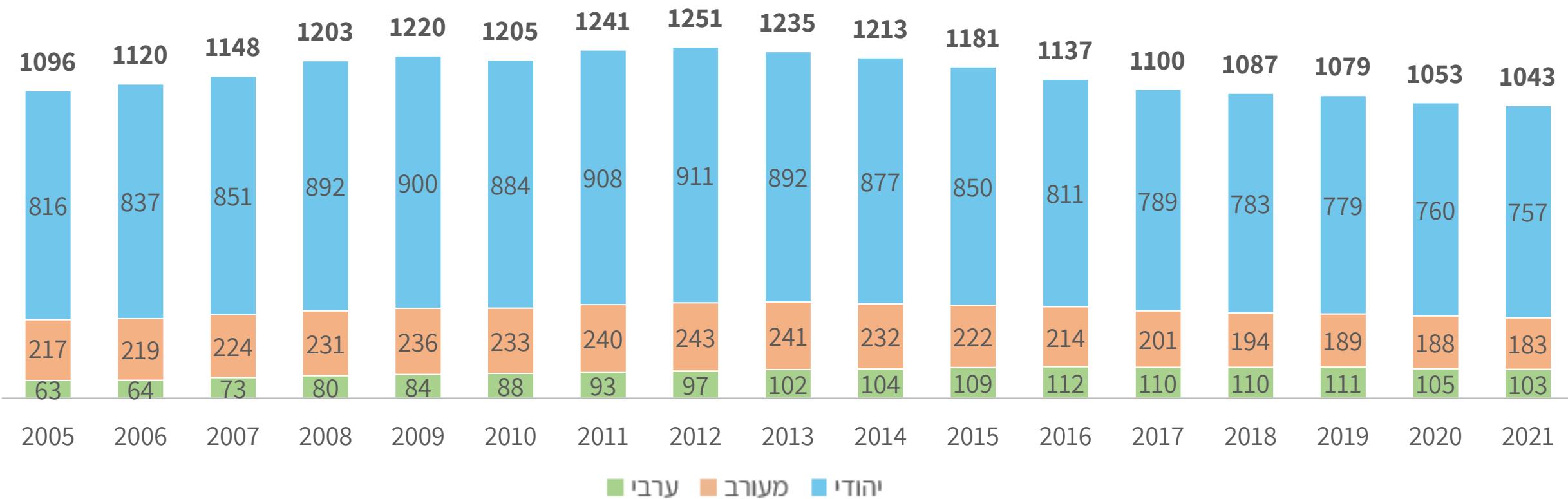
שפה | אוריינות פיננסית ודיגיטלית |
היבטים דתיים

נגישות לשירותי בנקאות

פרישת סניפים

השינויים בפרישת הסניפים ביישובי המגזרים השונים לאורך השנים. בשנת 2021 פועלו בנוסף 18 סניפים חדשים (עובדים מספר ימים במהלך החודש) ו- 3 סניפים ניידים, אשר פעילים ב-48 יישובים (8 מתוכם יישובים ערביים ו-9 יישובים מעורבים)

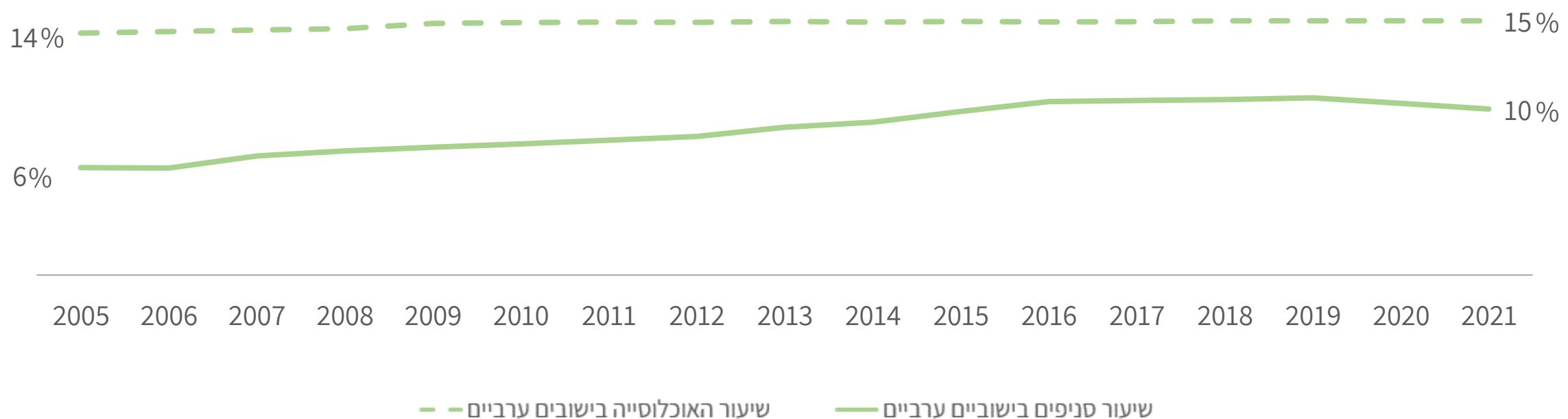

בחישוב זה נכללו סניפים ושלוחות | מקוב: דיווחי הבנקים ועיבודו הפיקוח על הבנקים

ישובים מעורבים: ירושלים, תל אביב, חיפה, לוד, רמלה, עכו, נוף הגליל ומעלות-תרשיחא
בכל מקום בו ישנה התיחסות למגזר היהודי מדובר במעשה במגזר לא היהודי בהתאם להגדרות הלמ"ס

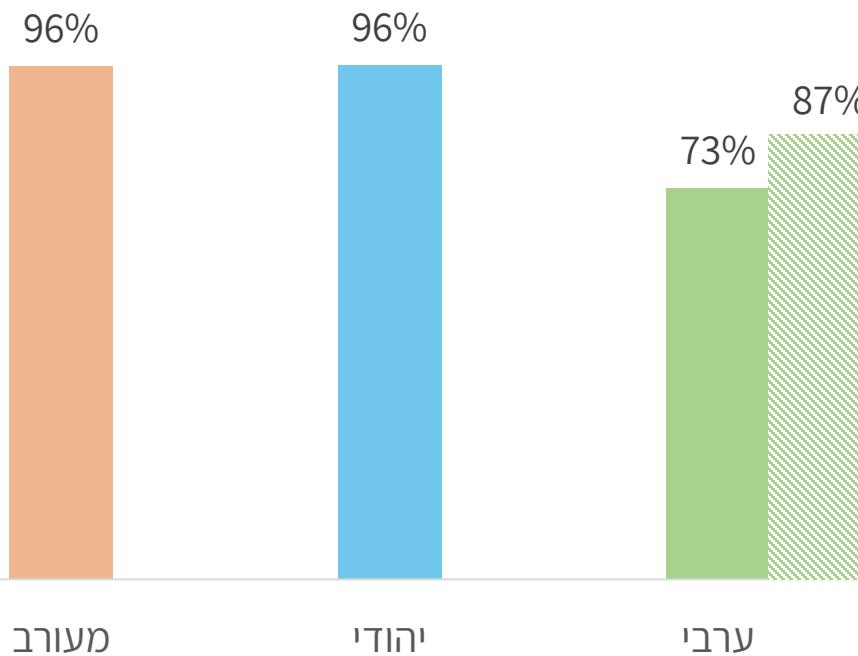
פרישת סניפים

הגידול שנרשם במספר הסניפים בישובים הערביות בשני העשורים האחרונים צמצם את הפער שבין שיעור הסניפים בישובים אלו לבין שיעורה של האוכלוסייה המתגוררת בישובים אלו. בשנת 2021 עמד שיעור הסניפים בחברה הערבית על 10% מסך הסניפים במדינה.

ניהול חשבונות עובר וشب

שיעור האוכלוסייה בעלת חשבון עו"ש ביחס לאוכלוסייה הבוגרת
(אחוזים | 2020)

שיעור האוכלוסייה ביישובי החברה הערבית בעלת חשבון
עובר וشب ביחס לאוכלוסייה הבוגרת (גיל 16) נמוך יותר
משאר מגזרי האוכלוסייה.

שיעור בעלי החשבונות בקרב אוכלוסייה צעירה (20-29)
הינו גבוה בהשוואה לאוכלוסייה מבוגרת יותר.

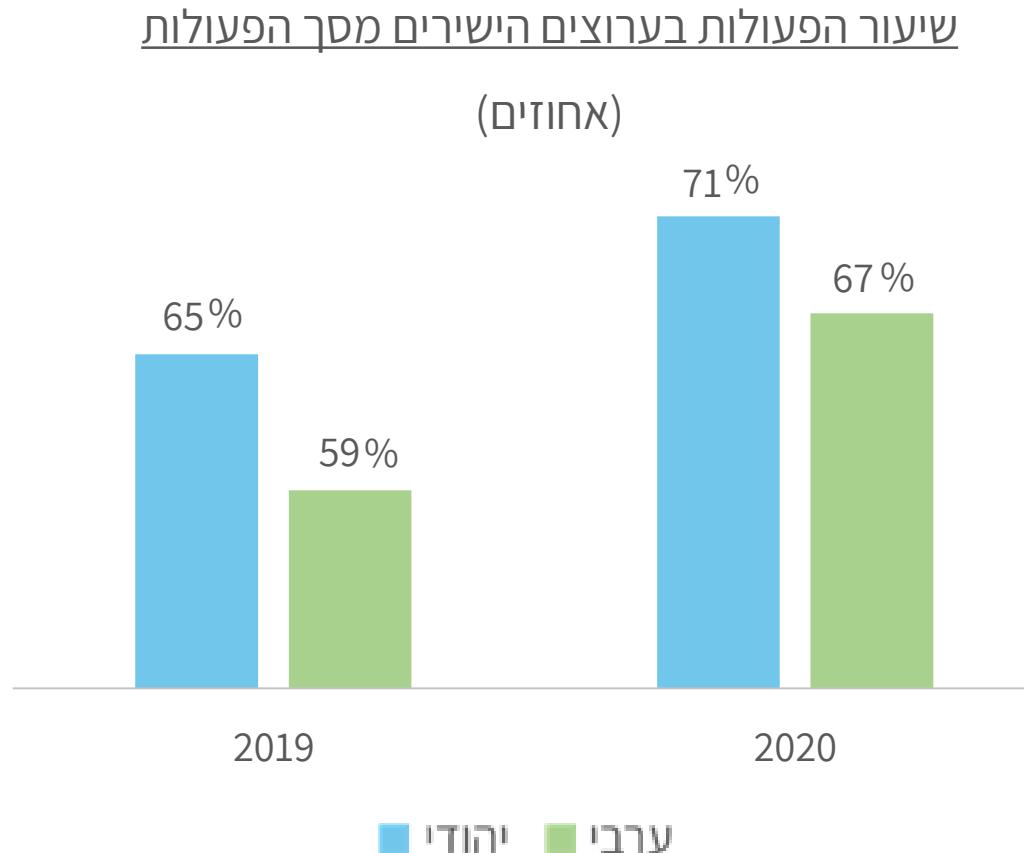
- 27% אחוז מהאוכלוסייה ביישובי החברה הערבית אינם
פועלים באמצעות הבנקים, חלקם פועלים בבנק הדואר.

הוראות הפיקוח על הבנקים מחייבות את הבנקים לפתח
ולנהל חשבון עובר וشب בירתרת זכות.

פועלות בערזים ישירים

שיעור השימוש בערזים הישירים בחברה הערבית גדל בשנתיים האחרונים ומצמצם את הפער, אך עדין נמוך משיעור השימוש בחברה היהודית.

במהלך משבר הקורונה חלה עלייה בשימוש בערזים ישירים בכל מגזרי האוכלוסייה ובפרט בקרב החברה הערבית.

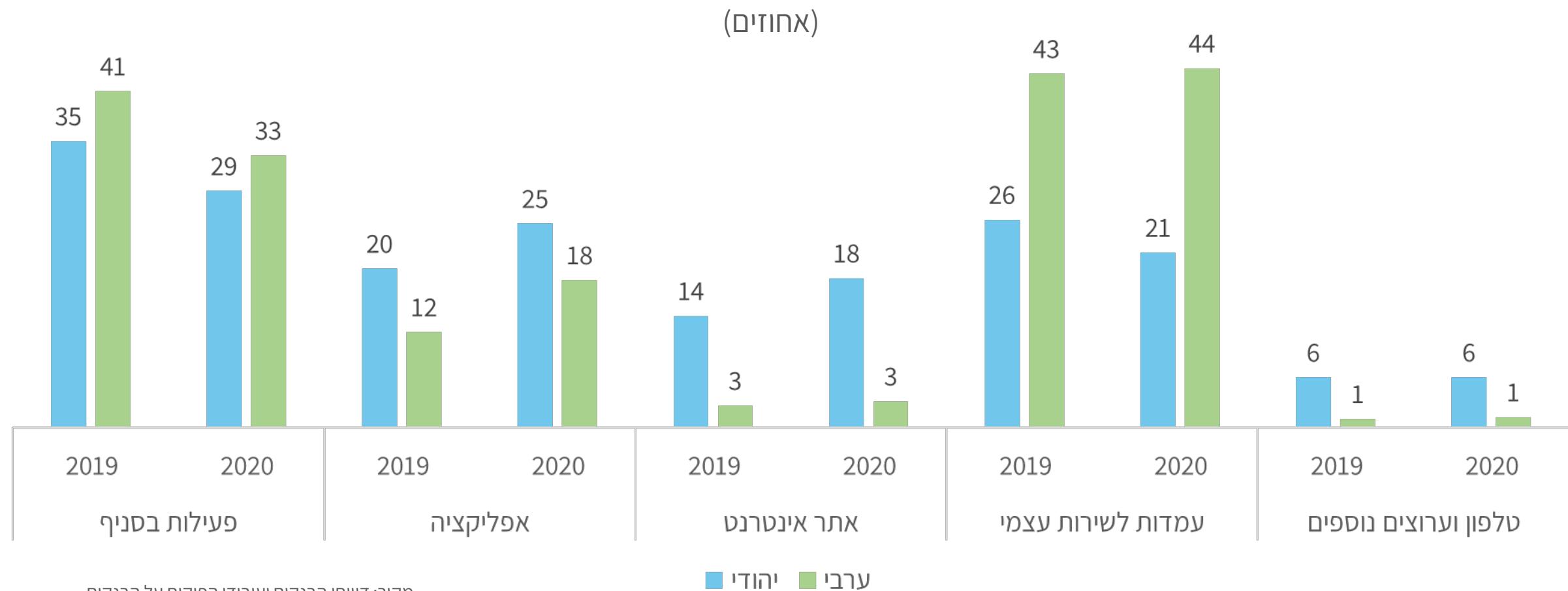
ער祖ים ישירים: פעילות באפליקציה, באתר האינטרנט, במעמדות לשירות עצמי וטלפון

מקור: דיווחי הבנקים ועיבוד הפיקוח על הבנקים

ערוצים ישירים - שיעור הפעולות בערוצים השונים

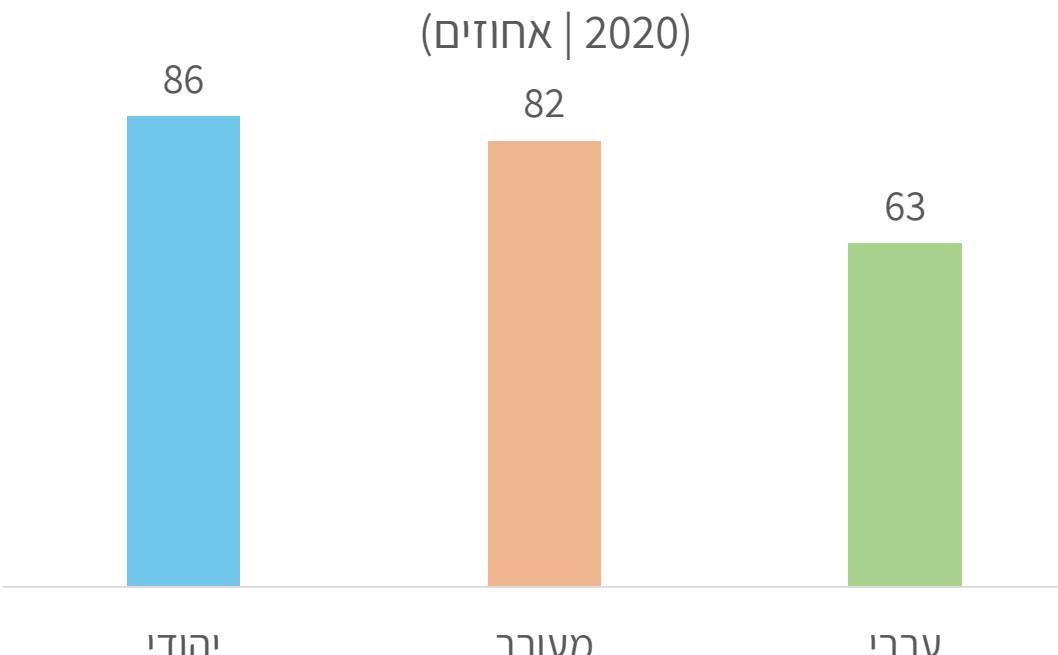
שיעור הפעולות בחברה הערבית בעמדות לשירות עצמי ובסניפים גבוה ביחס לישובים בחברה היהודית

שיעור הפעולות בכל אחד מערוצי השירות האפשריים

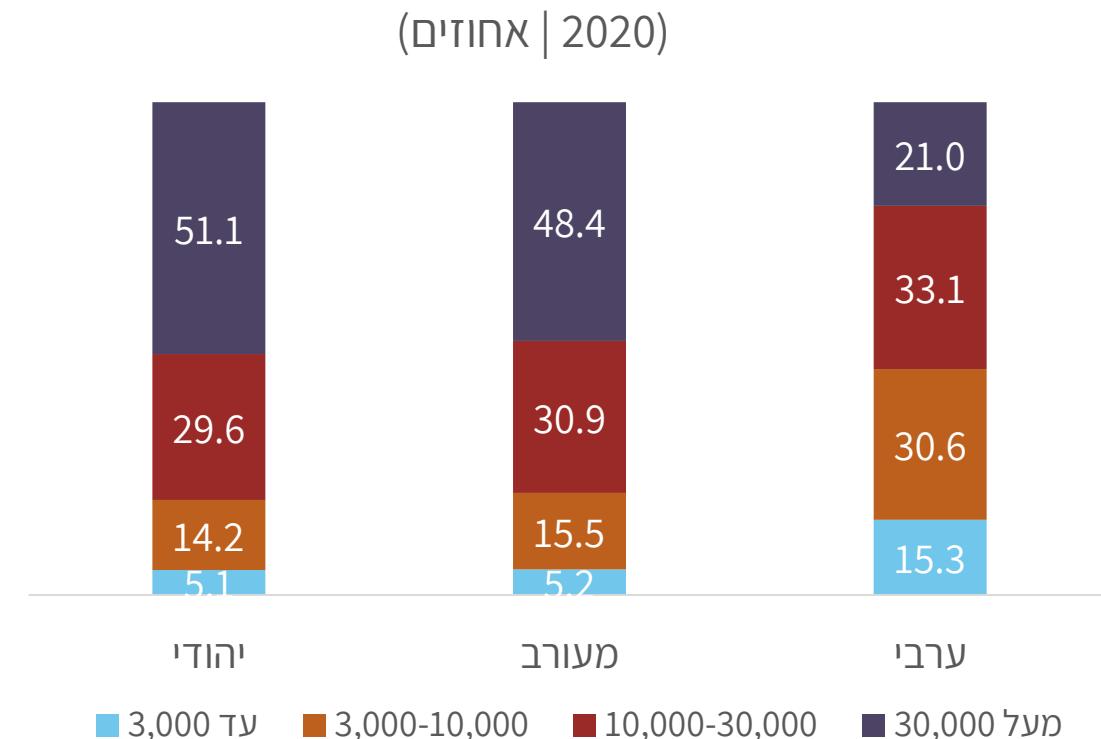

שיעור הלkopות בעלי Cartis Ashrai, בישובי החברה הערבית נמור בהשוואה ליישובים אחרים
 שיעור בעלי מסגרת אשראי של עד 3,000 ש"ח בישובי החברה הערבית גבוה בהשוואה ליתר המגזרים

שיעור הלkopות בעלי Cartis Ashrai מפרק הלkopות המדוחים למאגר

התפלגות סכום מסגרות Cartis Ashrai

מקור: מאגר נתונים אשראי ועיבוד הפיקוח על הבנקים

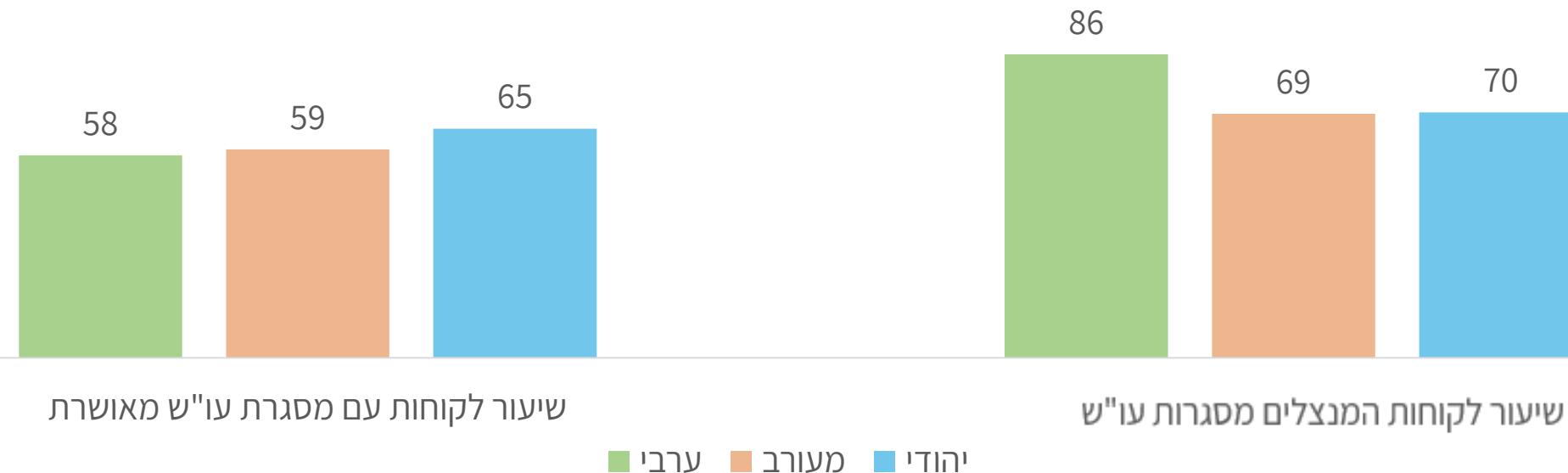

עובד וشب
ואשראי צרכני

שיעור הלkopחות עם מסגרת עו"ש מאושרת בחברה הערבית נמוך מזה בחברה היהודית
מתוך הלkopחות בעלי מסגרת מאושרת, שיעור הלkopחות המנצלים את המסגרת גבוה בקרוב יישובי החברה
הערבית

שיעור הלkopחות עם מסגרת עו"ש מאושרת מסך אוכלוסיית המאגר, ושיעור הלkopחות המנצלים את מסגרת העו"ש מסך הלkopחות עם מסגרת מאושרת

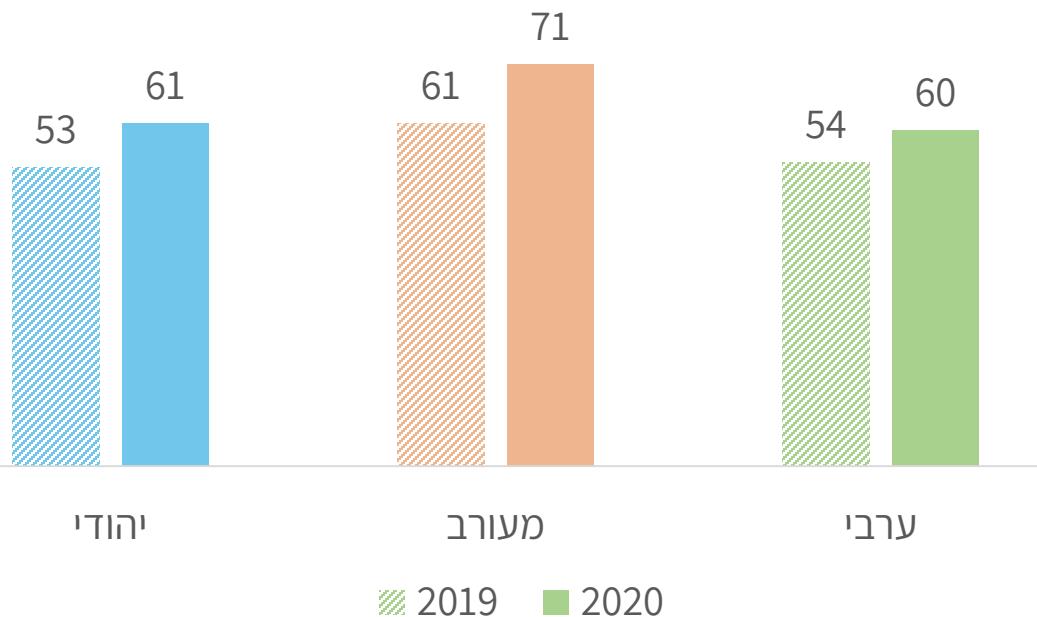
(2020 | אחוזים)

שיעור הלוואות בעלי הלוואה צרכנית ביישובי החברה הערבית גבוהה בהשוואה לשאר המגזרים
גובה הלוואה הצרכנית הממוצעת אינה שונה מsuma שבחברה היהודית

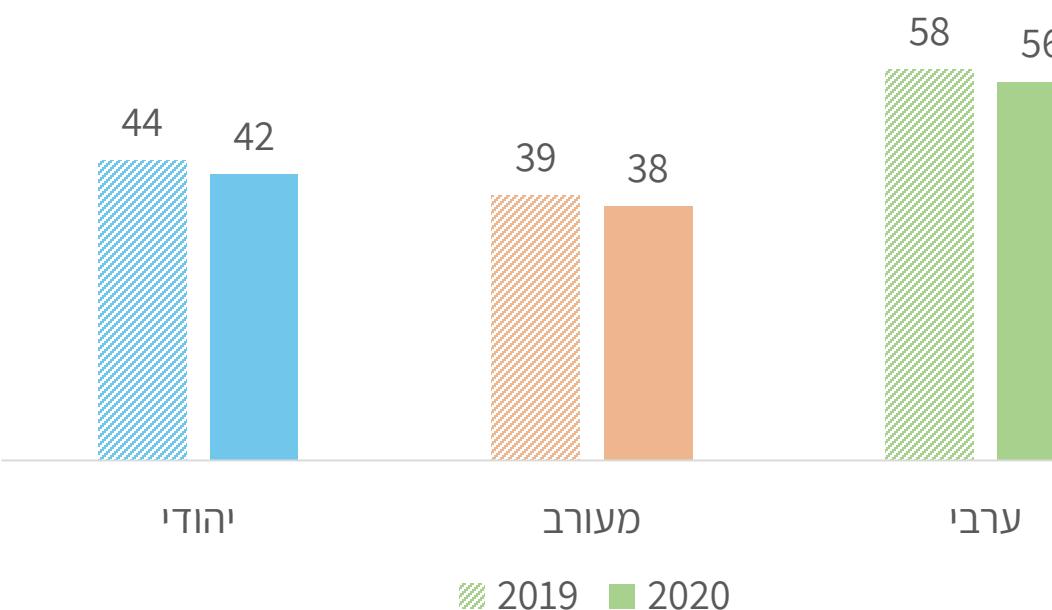
גובה הלוואה צרכנית ממוצעת במהלך השנה (ביצועים), בנקים

וחברות כרטיסי האשראי (אלפי ש"ח)

שיעור הלוואות עם הלוואה צרכנית מתוך סך הלוואות

המדוחים למאגר (אחוזים)

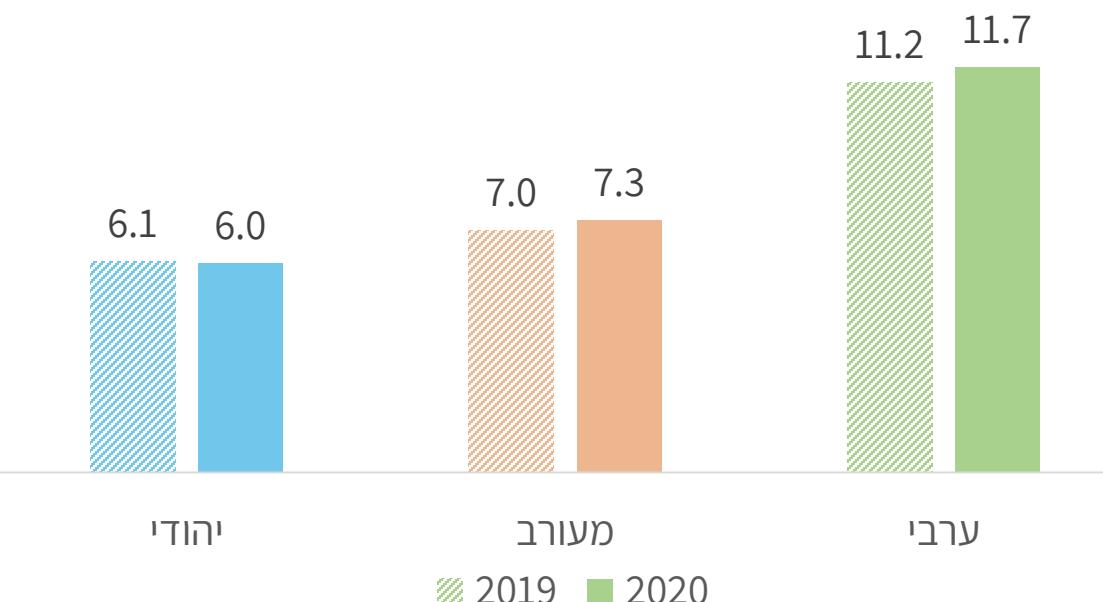
שיעור הלוים שפיגרו בתשלומי ההלוואה במהלך השנה בישובי החברה הערבית גבוהה משמעותית
 שיעור הריבית בישובי החברה הערבית גבוהה בהשוואה ליתר המגזרים

שיעור הלוים עם הלוואה צרכנית שבו בפיגור במהלך השנה,

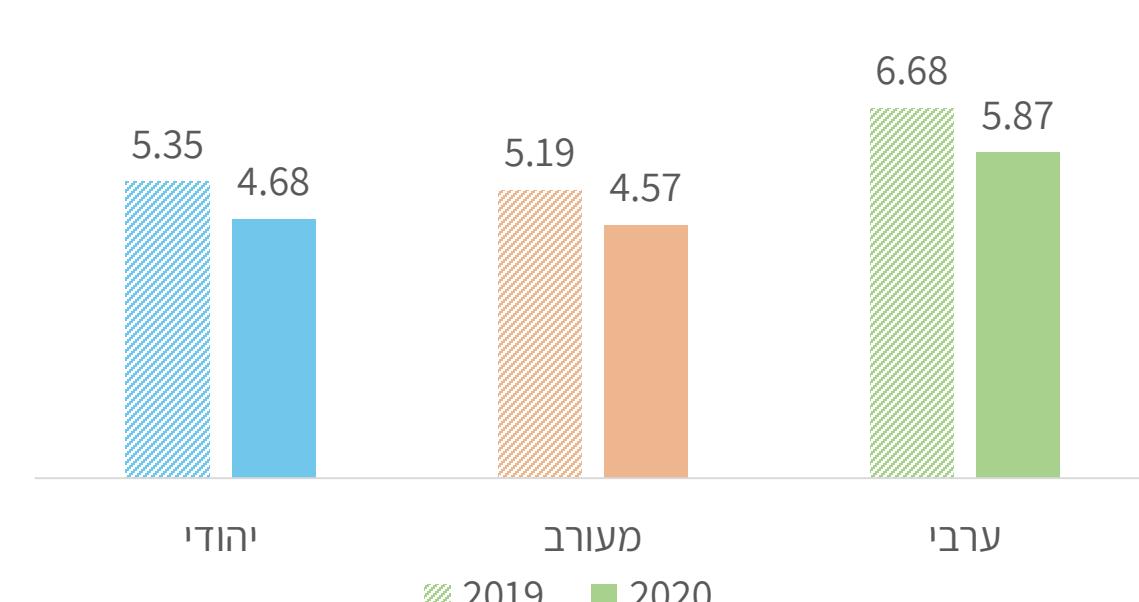
שיעור הריבית המשוקלلت על הלוואות צרכניות, בנקים וחברות

כל המדוחים למאגר (אחוזים)

ऋיסוי אשראי (אחוזים)

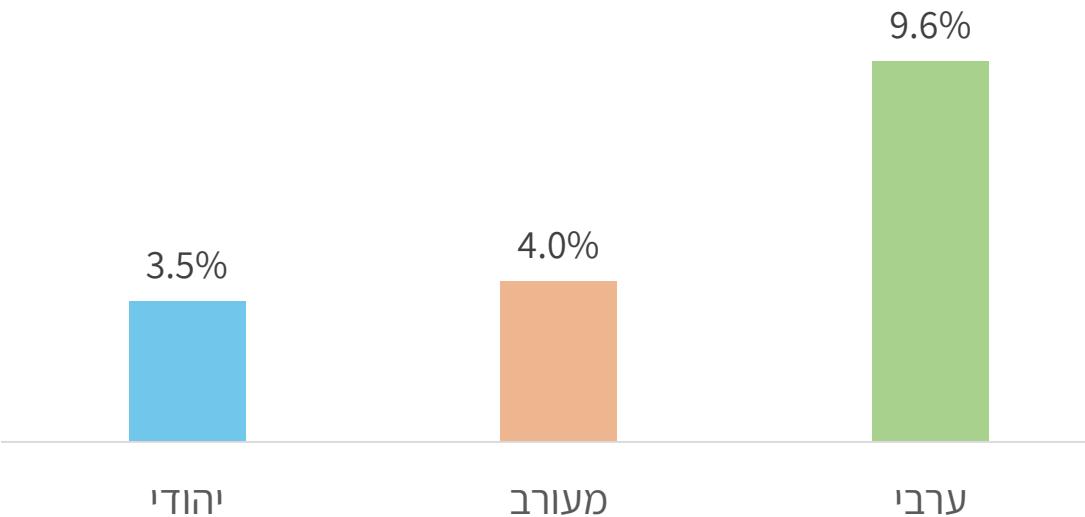
מקור: מאגר נתוני אשראי ועיבוד הפיקוח על הבנקים

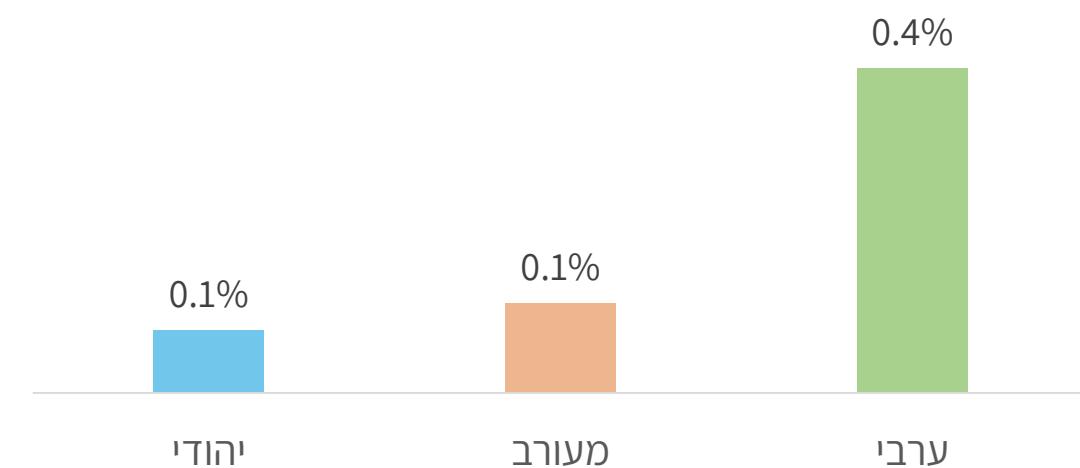
חשבונות מוגבלים

שיעור החשבונות המוגבלים ביישובי החברה הערבית גבוהה משמעותית מהשיעור ביתר המגזרים

מספר החשבונות "בהגבלה מיוחדת" ביחס למספר
הحسابות ביישוב (אחוזים | פברואר 2022)

שיעור החשבונות "בהגבלה רגילה או חמורה" ביחס למספר
הحسابות ביישוב (אחוזים | פברואר 2022)

הגבלה בנקאית ("רגילה" או " חמורה") – חשבון שהוטלו עליו הגבלות על שימוש בשיקום, כפי שנקבע בחוק שיקום ללא CISCO.

"הגבלה מיוחדת" – חיבים שהוגבלו על ידי רשויות ממשלתיות או גופים כמו הווצה להפעלה.

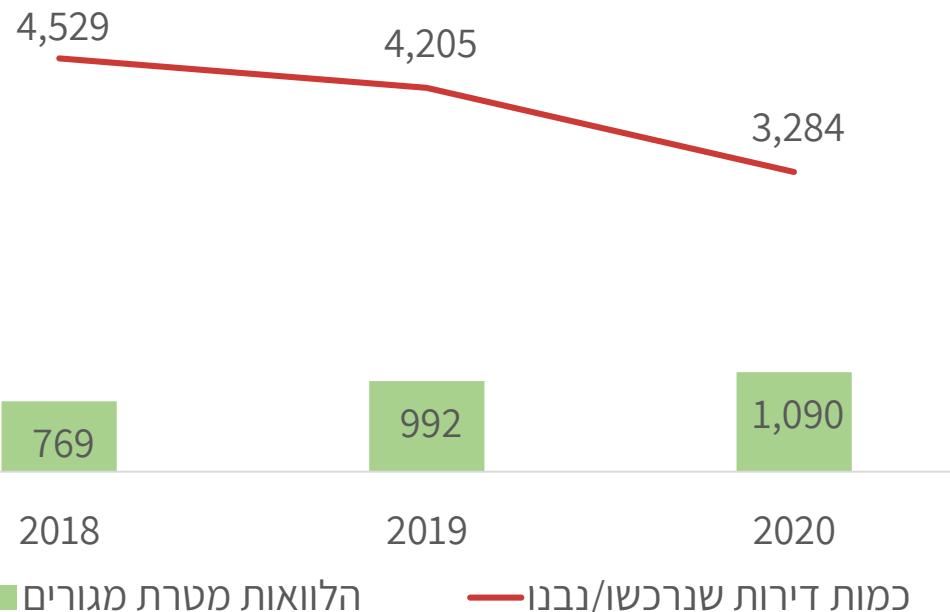
הלוואות לדירות

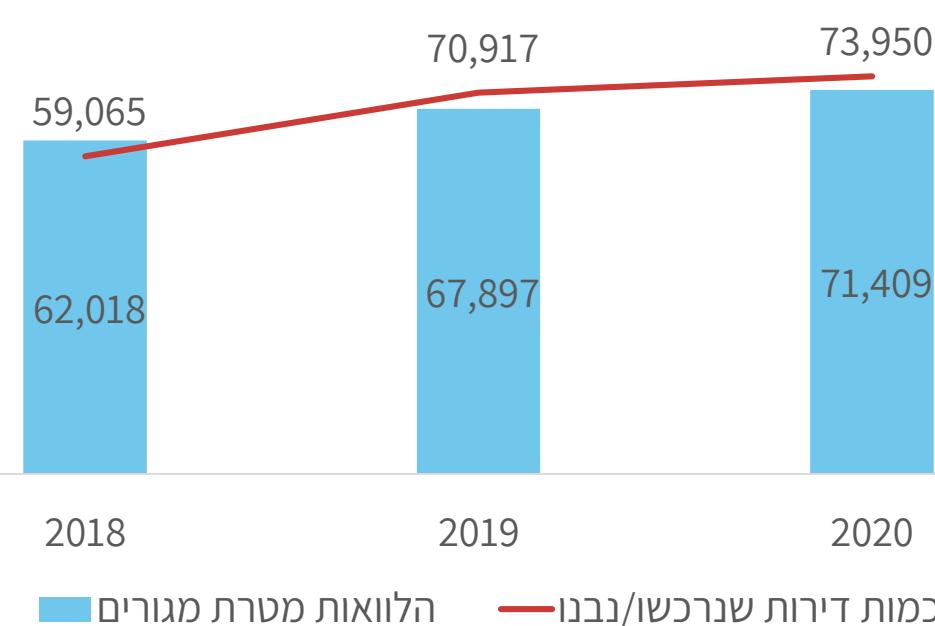
מספר הלוואות לדירות

מספר הלוואות לדירות ביחס לכמות הדירות שנרכשו או נבנו ביישובי החברה הערבית נמוך בהשוואה למגזר היהודי. בחלק גדול מהעסקאות ביישובי החברה הערבית קיימת בעיה במשכון הנכס כתוצאה מהעדר רישום מסודר בטאבו. כמות הלוואות לדירות בחברה הערבית גדלה ב- 42% בשנתיים האחרונים

ישובים בחברה הערבית

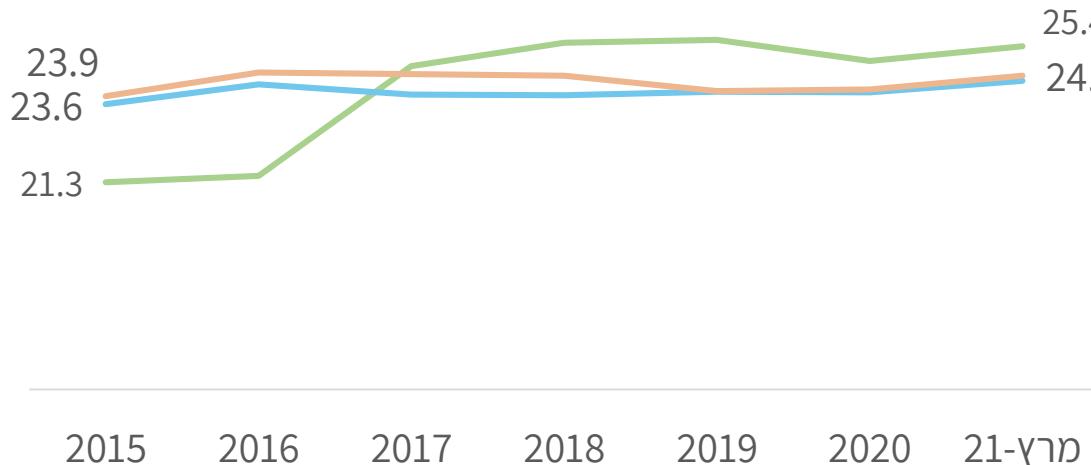
ישובים בחברה היהודית

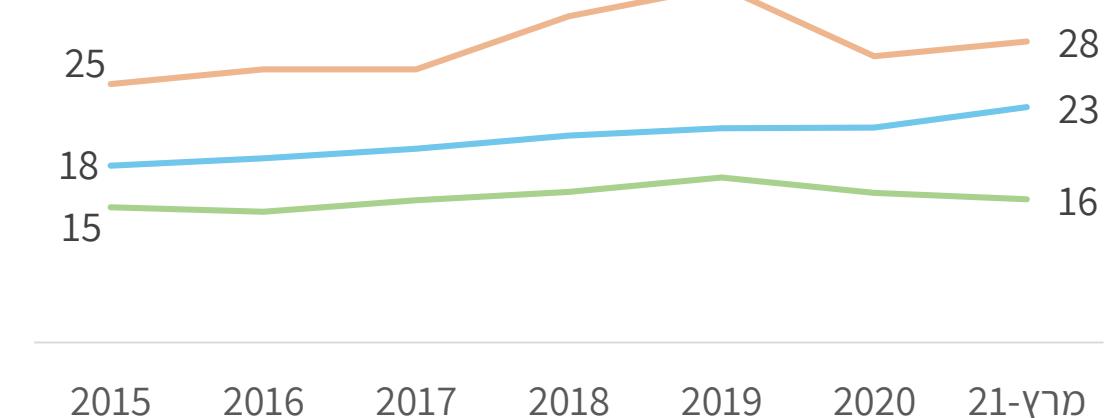
הלוואות לדיר - מאפיינים עיקריים

שיעור ההחזר הממוצע מהכנסה ביישובי החברה הערבית גבוהה במעט בהשוואה למגזרים האחרים
הכנסה נטו של משקי הבית ביישובי חברות הערבית שנשלו לדיר נמוכה יותר בהשוואה למגזרים
האחרים

שיעור ההחזר הממוצע מהכנסה (אחוזים)

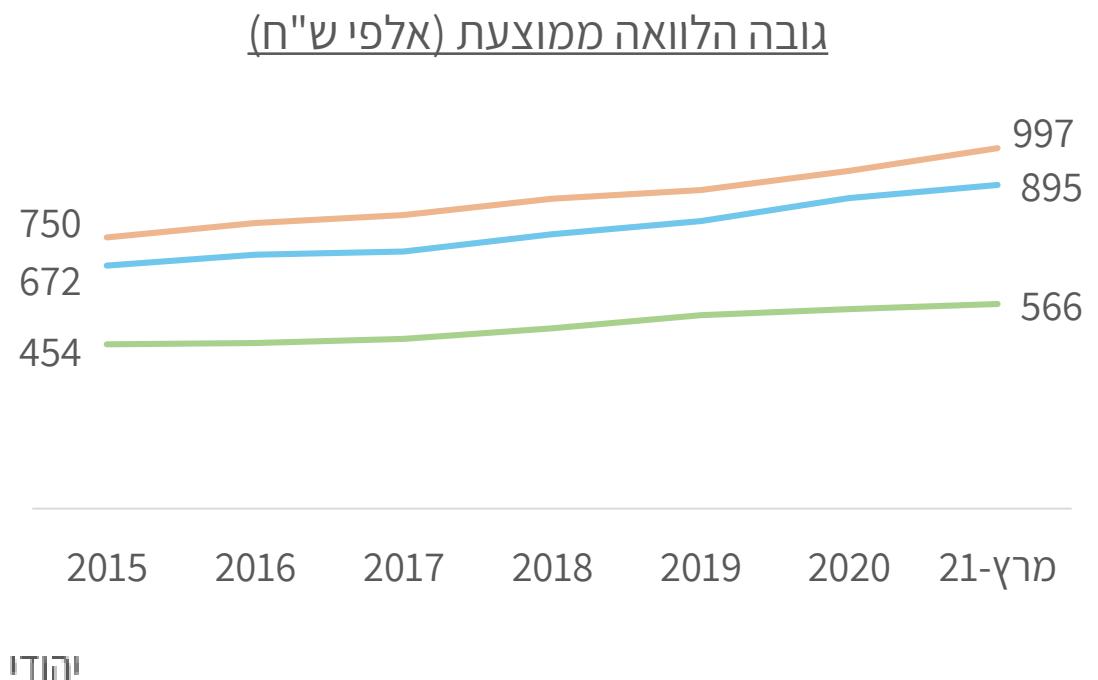
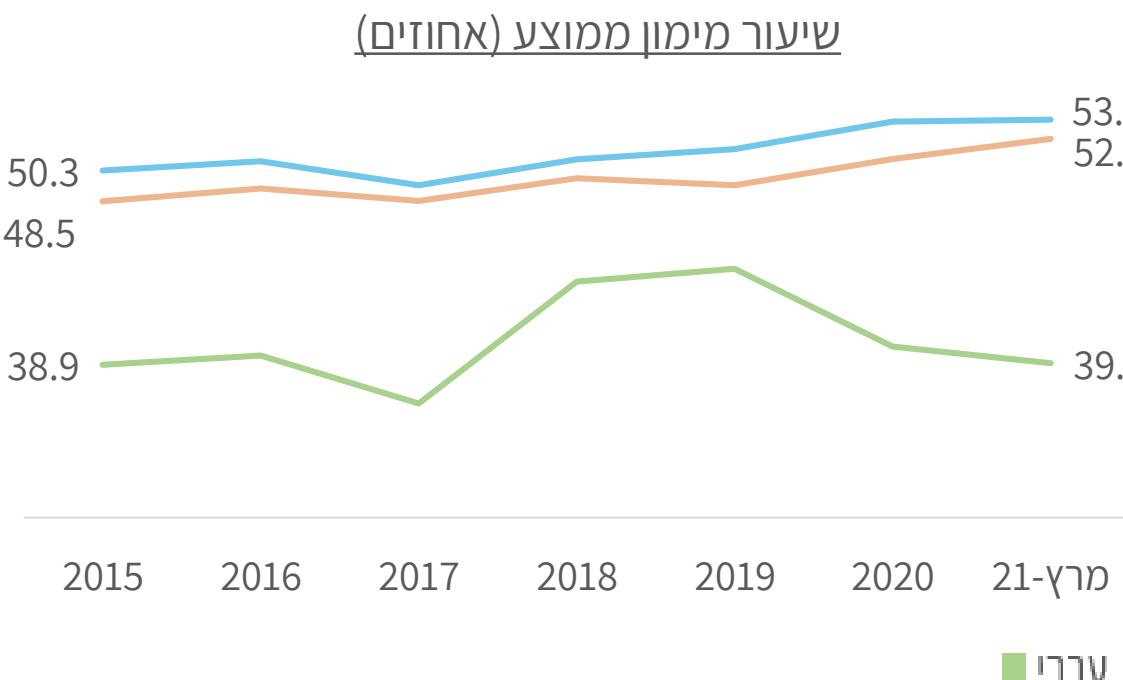
הכנסה נטו של משק בית בעלי הלוואה לדיר (אלפי ש"ח)

יהודים ■ ערבים ■ מערבי ■

הלוואות לדירות – מאפיינים עיקריים

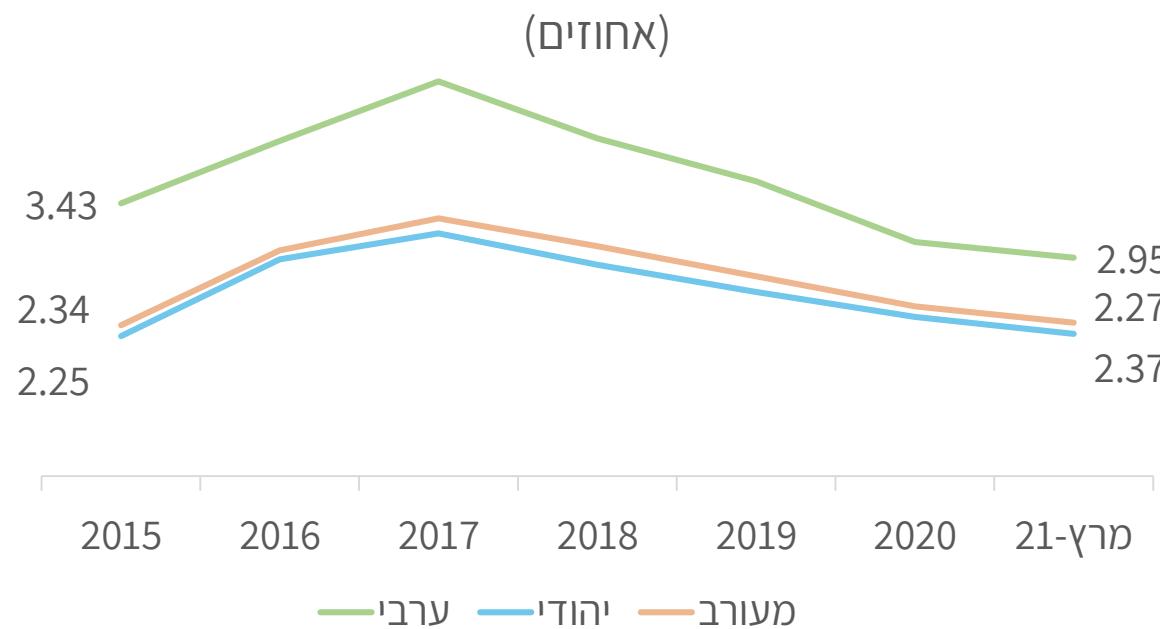
שיעור המימון המוצע, בישובי החברה הערבית נמור בהשוואה לישובי החברה היהודית גובה הלוואה ממוצעת בישובי החברה הערבית נמור בהשוואה למגזרים האחרים, אך מצוי בעלייה מתמשכת. חלק מהאשראי לדירות בחברה הערבית ניתן כאשראי צרכני בגלגול קשי רישום

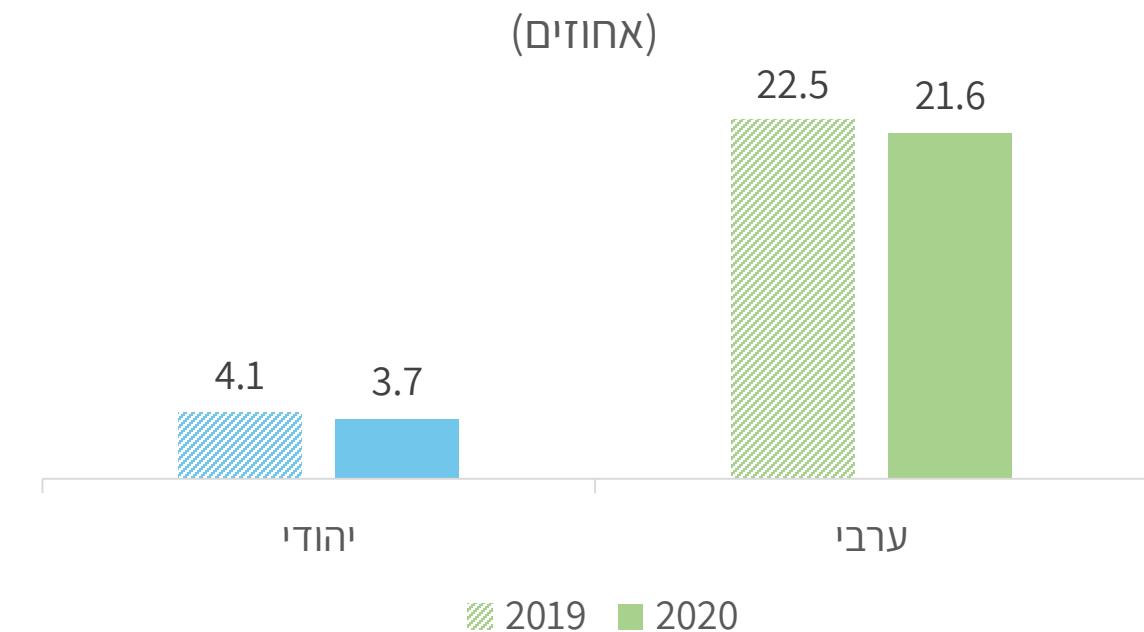
הלוואת לדיר - ריביות ומאפייני סיכון

שיעור הריבית המשוקללת בהלוואות שהעמדו בישובי החברה הערבית גבוהה בהשוואה לישובים במגזר היהודי, אך הפער מצוי במעט מירידה בשנים האחרונות. שיעור הלוואות עם הלוואה לדיר שהוא בפיגור במהלך השנה גבוהה משמעותית בקרוב לוויים בישובי החברה הערבית

שיעור הריבית המשוקללת באשראי לדיר

שיעור הלוואות שהו בפיגור בתשלום הלוואה לדיר במהלך השנה

צעדיהם
להמשך

הצוות הבין מושרכי להגברת ההקלת הפיננסית

- **הקלת פיננסית** - הקלת פיננסית היא מצב שבו לאזרחים ובעלי עסקים יש גישה למגוון שירותים פיננסיים יעילים וזמניים ובמחיר הוגן, אשר תואימים את צרכיהם.
- **צעדי מדיניות אפקטיביים** - על מנת לגבות צעדי מדיניות אפקטיביים בתחום זה, הוחלט על ידי שר המשפטים, השרת לשוויון חברתי, ונגיד בנק ישראל, להקים צוות בין מושרכי לגיבוש תוכנית לאומי להגברת ההקלת הפיננסית.
- **חברים בצוות** - בנק ישראל, הפיקוח על הבנקים, רשות שוק ההון בפיתוח וחיסכון, המשרד לשוויון חברתי, משרד האוצר, המועצה הלאומית לכלכלה, הרשות לאיסור הלכנת הון וימון טרור, משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, משרד ראש הממשלה, ורשות המיסים.

הצווות הבין מושרכי להגברת ההקלת הפיננסית

- **מצאי הצוות** - הצווות ערך מחקר عمמיק לזיהוי הבעיות בהקלת הפיננסית ומצא שחלקם הגדול מתרכז בחברה הערבית. הצווות מגבש המלצותיו בימים אלו, ב מגוון תחומים:
 - ערבות מדינה למשכנתאות עבר נכסיםMRI רשום (המליצה נבחנת מחדש על ידי החשב"ל);
 - תכנית לחינוך פיננסי בחברה הישראלית בכלל ובחברה הערבית בפרט;
 - הסרת החסמים בפני שימוש באמצעות תשלום מתקדים;
 - הנגשת חלק מהתוכנים הבסיסיים של הגוף הפיננסיים בשפה הערבית;
 - בחינת הצורך והחסמים במתן שירותים תואמי כללי לשريעה;
 - הגברת ההגנה הצרכנית ללקוח הפיננסי;
 - אופן הנגשת אשראי ועוד.

פורום חינוך פיננסי בהובלת הפיקוח על הבנקים

- פורום חינוך פיננסי, שהוקם בשנת 2016, מנוהל על ידי הפיקוח על הבנקים ובו חברים איגוד הבנקים והמערכת הבנקאית.
- מטרת הפעולות של הפורום - **הקניית מימוןיות פיננסיות, צמצום פערן מידע, והגברת מודעות פיננסית**.
- הפורום מתכנס **בתדירות גבוהה** במטרה להוביל פעילויות להגברת המודעות הפיננסית של הציבור הרחב.
- פעילות הפורום מבוצעת **במתווה אחיד ובפרישה ארצית** נרחבת.
- הפורום מתמקד מדי שנה **באוכלוסיות שונות** בחברה הישראלית - משקי בית, בני נוער, אזרחים ותיקים.
- **פעילות הפורום בשנת 2022 תתמקד בחברה הערבית.**

תודה!